

Inka Hopsu vihr ym.

Toimenpidealoite valtakunnallisten laatukriteereiden ja suosituksen laatimisesta kotoutumiskoulutukseen

Eduskunnalle

Kotoutumisen vastuu siirtyy kunnille, kun kotoutumislaki uudistetaan. Uudistuksen yhteydessä kotoutumiskoulutukselle olisi laadittava valtakunnalliset laatukriteerit, jotta varmistetaan koulutuksen laatu riippumatta siitä, missä päin Suomea koulutusta tarjotaan. Nyt tilanne ei ole yhdenvertainen eri puolilla maata.

Kotoutumiskoulutuksen keskeiset ongelmat ovat johtuneet valtakunnallisten laatukriteerien puuttumisesta, koulutuksen toteuttajien vaihtuvuudesta ja koulutuksiin kohdistuvista kustannuspaineista, jotka kilpailutuksissa johtavat mataliin hintoihin. Tämä vaarantaa koulutusten laatua.

Jos kotoutumiskoulutuksia järjestetään hankintamallilla jatkossakin, olisi hyvä laatia valtakunnalliset kriteerit, joita noudatettaisiin kilpailutuksissa sekä kotoutumiskoulutusta järjestettäessä. Lisäksi tarvittaisiin puolueeton valvova viranomainen, joka voisi puuttua koulutuksen järjestämisessä mahdollisesti ilmeneviin puutteisiin ja kriteereiden noudattamatta jättämiseen.

Kriteereissä muun muassa edellytettäisiin, että koulutuksen järjestäjä tekisi sosiaalisesti vastuullisia hankintoja, seuraisi koulutuksen vaikuttavuutta ja raportoi siitä rahoituksen myöntäjälle. Koulutuksen järjestäjän tilat ja laitteet tulisi arvioida hankintapäätöksen teon yhteydessä. Arvioinnissa olisi käytettävä kriteereitä, jotka ottavat huomioon muun muassa tilojen esteettömyyden ja turvallisuuden. Lisäksi opiskeluympäristön on tuettava integroitumista ja jatko-opintopolkua.

Laatukriteereissä pitäisi edellyttää, että koulutuksen järjestäjällä on riittävä määrä kelpoisuusvaatimukset täyttäviä opettajia, opinto-ohjaajia ja erityisopettajia. Tämä turvaisi osaltaan sitä, että jokainen opiskelija saisi opetusta, henkilökohtaista ohjausta ja tarvitsemaansa opiskelun tukea.

Osana laatukriteereitä olisi edellytettävä, että järjestäjällä on julkisesti nähtävillä olevat tasa-arvo- ja turvallisuussuunnitelmat, YT-lain mukaiset henkilöstö- ja koulutussuunnitelmat sekä valtakunnalliseen opetussuunnitelmaan pohjautuva oppilaitoskohtainen opetussuunnitelma.

Koulutuksen järjestämisen arjessa tapahtuvan toiminnan olisi oltava myös osa laatukriteereitä. Tämän vuoksi koulutuksen järjestäjältä on edellytettävä kriteereissä selvitys siitä, että opettaja tekee koulutuksen alussa aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen sekä niiden pohjalta henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelman (HOKS). Tämän tulisi oh-

Toimenpidealoite TPA 76/2022 vp

jata opiskelijoiden ryhmäjakoja, ja koulutusta tulisi toteuttaa sen verran suurella volyymilla, että oikein kohdennettuja ryhmiä opiskelijoille löytyy. Opiskelijoiden yhdenvertaisuuden näkökulmasta olisi tärkeää, että laatukriteereissä määrättäisiin ryhmäkoosta. Ryhmäkoon ei tule ylittää 12:ta opiskelijaa. Läsnäoloa ja opintojen edistymistä tulee seurata. Arviointi kuuluu opettajan tekemänä osaksi koulutusta samoin kielikoe koulutuksen lopussa.

Lisäksi kriteereistä olisi käytävä ilmi, miten ja kuka ohjaa opiskelijoita jatkokoulutuksiin sekä työelämään ja kuinka yhteistyötä tehdään sosiaalitoimen, ohjauspalveluiden ja työelämän kanssa.

Laatukriteereissä olisi myös kuvattava, miten koulutuksen järjestäjä on verkostoitunut. Yhteistyö muiden oppilaitosten kanssa on osa laadukasta koulutusta.

Uudenmaan ELY-keskuksessa on viimeisen vuoden kuluessa toteutettu valtakunnallista selvitystä ja ryhdytty sen pohjalta laatimaan suosituksia koto-koulutusten hankintoihin ja järjestämiseen. Tätä tehtyä työtä tulee hyödyntää laadittaessa valtakunnallisia ohjeita, kriteerejä ja koulutuksia kunnille.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, jotta kotoutumiskoulutukselle laaditaan valtakunnalliset, velvoittavat laatukriteerit ja suositukset yhteistyössä sidosryhmien kanssa ja tehdyn selvitystyön pohjalta niiden toteutumista edistetään koulutuksin ja toimeenpanoa seurataan säännöllisesti.

Helsingissä 22.6.2022

Inka Hopsu vihr
Satu Hassi vihr
Pirkka-Pekka Petelius vihr
Suldaan Said Ahmed vas
Eva Biaudet r
Mari Holopainen vihr
Tiina Elo vihr